

“İsmail Beşikçi ve Türkiye’de İfade Özgürlüğü Sempozyumu” 17 Eylül 2011 - Ankara

Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi’nce organize edilen “İsmail Beşikçi ve Türkiye’de İfade Özgürlüğü Sempozyumu,” 17 Eylül 2011 günü Ankara’da toplandı. Toplantı, düzenleyicilerden Mahmut Konuk’un İsmail Beşikçi’nin kişisel ve akademik geçmişi, program akışı ve yönetime ilişkin verdiği bilgiden sonra, Fikret Başkaya’nın yaptığı açılış konuşması ile başladı.

Mahmut Konuk, İsmail Beşikçi’nin Türkiye devlet geleneğinde nasıl diri bir aykırı sesi ayakta tuttuğuna ve bunun önemine değindi. Beşikçi’nin bir gazetede yayınlanan demecinden dolayı yeniden cezaevine konma olasılığından bahsederek, bu bağlamda hem kendisine destek ve hem de benzeri ifade özgürlüğü ihlallerinin altını çizmek ve önüne geçmek için bu toplantıyı düzenlediklerini belirtti.

Fikret Başkaya, Toplantı düzenleyicilerine ve özellikle okyanus ötesinden dayanışmak için gelen yabancı konuklara, ilişkileri kuran ve yürüten Şanar Yurdatapan ve Sibel Özbudun’a teşekkür ederek konuşmasına başladı. İlk cümlesinde hepimizin İsmail Beşikçi’ye borçlu ve bu yüzden burada olduğumuzu ifade ederek başlayan Başkaya, Beşikçi’ye destek yanında rejimi teşhir için de burada olduğunu ifade etti. Halil Cibran’dan alıntıyla, kelimelerimizin kifayetsiz olmadığını ve fakat zaman yetersizliğinden doğan sınırlar olduğundan bahsetti. Düşüncenin yalnızca akıldan geçmesinin tek başına önemli olmadığını, ancak ifade edilip, eyleme dönüşürse düşünceden bahsetmenin olanaklı olacağını belirten Başkaya sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Düşünce özgürlüğü sınıf mücadelesine angaje eden bir şeydir, doğrudan sınıf mücadelesiyle ilgilidir. Ancak düşüncenin gerçekleştiği koşullarda düşünceden bahsedebiliriz. Tam da bu yüzden yasak ve sansür devreye giriyor ve aykırı olan düşünceler engellenmek isteniyor. Olup bitenin neden ve nasılını sorun eden, düşünce alanına çıkararak, bir dil üreten, bunun için emek veren kişi entelektüeldir. Ancak düşüncelerinin uygulamaya konması yolunda emek veren entelektüeldir. Bunu söylerken entelektüeli yüceltmiyorum. Entelektüel söylediklerinin sonuna kadar arkasında durduğunda bu sıfatı hak eder. Baskı ve yasaklar onun bilincini hapsedmeyi hedefliyorsa ki genellikle durum böyledir, entelektüel “bilincinin hapsedilmesini” önlemek için bedeninin hapsedilmesini göze almalıdır. Her halde bu kısa değinmelerin İsmail Beşikçi’yi tarif ettiğini anlamışsınızdır. Türkiye’de resmi söylem, farklı olanı, farklı yerde duranı, farklı sesi hain saydı ve tabularla, bağnazlıkla varlığını sürdürdü. Neden bu türden bir mantığı ayakta tutmak için, sürdürmek için işlevli olan bir kanun stoku var ve neden bunlar bu kadar dayanıklı? İsmail Beşikçi 1971’de üniversiteden kovuldu. Ben yazdığım bir kitaptan dolayı 1994’te üniversiteden kovuldum. Sürecin başlangıcından bu yana İsmail Beşikçi 41 yıldır yargılanıyor. Benim ilk yargılanmam genç bir TİP üyesi olduğum 1965 yılına kadar gerilere gidiyor. Son olarak 2005 yılında yargılandım. 40 yıldır da yargılanıyorum. Terörle Mücadele Kanunu çok sonradan çıktı ama değişen bir şey yok. Mantık değişmiyor ve en önemlisi de, tutucu kanunların yedekleri var

ve bunlar gerektiğinde işletiliyor. Yeter ki istesinler, bu salonda bulunan herkesi, hepimizi yargılayabilirler. Örneğin hepimizi suçu ve suçluyu övmekten yargılayabilirler. Terörle Mücadele Kanunu çıktığında Mehmet Elkatmış'la TBMM'de yaptığım görüşmede kendisinin de tehlikede olduğunu, bir gün kendisinin de bu ateşle yanabileceğini söylemişim. Şu anda terörle mücadele kanununun vurmadığı kesim pek yok gibi... Yargılanma furyası tüm kategorileri genişleyerek kapsamaya devam ediyor. Basın sessiz. Sokaklara çıkanların neden çıktığını soran, araştıran tek program yok. 2011'de İsmail Beşikçi hala yargılanıyor. Neden böyle bir manzara var? Türkiye'de bu durum kabul edilmese de, asıl sorun devletin kutsal sayılmasından kaynaklanıyor. Osmanlı imparatorluğunda devlet kutsaldı. Ama Cumhuriyet Türkiye'sinde daha da kutsaldı... Bu yüzden rejimin niteliğini anlamak, tüm bu olup biteni anlamak açısından kritik bir öneme sahiptir. Yaşadığım beş olayı burada nakletmek istiyorum. 1973'te Tuzla'da Yedek Subay Okulunda eğitim görürken, ani bir arama emri geldi. Ben orada, karnımda kitap saklardım. Yapılan aramada üzerimde Freud'un "Beş Psikanalizi"ni buldular. Birliğin komutanı kitabın bulunmasıyla Fransızca okuduğumdan ve aldığım eğitimimden haberdar oldu ve hemen Fransa'da geçirdiğim yıllarda Ermeni meselesine ilişkin yürütülen kampanyalarda rol almadığım için beni haşladı. Oradan er çıkarılıp, sakıncalı er olarak Erzurum'a sürgün edildim. Bir gün tümen komutanı denetime geldi, koca Alayda gelip beni buldu ve neden orada bulunduğumu sordu. Ben hiç sözü uzatmadan "kötü düşünceli olduğum için" cevabımı verince, tümen komutanı "Türkün kötü düşüncelisi olmaz" diyerek bağırmaya başlamıştı. 1994 yılında Paradigmanın İflası adlı kitabım soruşturulduğunda avukatım ilgili savcıya kitabın akademik bir çalışma, yazarının bir üniversite üyesi olduğunu, bilimsel bir çalışmanın dava konusu yapılmasının uygun olmadığını söylemesi karşısında: Yağma yok! Hem devletin ekmeğini ye, hem devleti yıkmaya çalış, yok öyle şey" diyor. Ben mahkeme salonunda bu davayla ilgili savunma yaparken, heyet üyeleri o gün kendilerine dağıtılan zarflardaki maaşlarını sayıyorlardı. Ben ceza aldıktan sonra asistanlar kısa bir metin yazıp destek imzası için bir doçente götürüyorlar, o doçent 'devlet ceza verdiyse bir bildiği vardır her halde' diyor ve metni imzalamıyor... Bu tavır bir istisna değildir. Akademik tayfanın ortalama tavrını yansıtıyor" dedi...

Başkaya konuşmasını düşünce özgürlüğü mücadelesinin insanlık onurunu besleyen bir durum olduğunu, özgürlük mücadelesinde kaybetmek diye bir şeyin olmadığını, ifade ettikten sonra, halen hapislerde olan, yargılanan, haklarında soruşturma açılan "düşünce suçlularını" selamlayarak sözlerini tamamladı...

Mahmut Konuk'un İnsan Hakları İzleme Örgütü (HRW) hakkında verdiği kısa bilgiden sonra kürsüye gelen Emma Sinclair Webb, 'Doğu Anadolu'nun Düzeni' kitabıyla Kürt meselesini daha hiç kimsenin yapmadığı bir biçimde akademik düzeye taşıyan İsmail Beşikçi için yapılan bir sempozyuma katılmaktan memnuniyetini dile getirerek söze başladı. Terörle Mücadele Kanunu'nun 7/2 maddesine göre verilen cezaların dökümünün yapılması ve istatistiksel sonuçlarının yayınlanmasının önemine vurgu yaptı. İsmail Beşikçi'nin Çağdaş Hukukçular Dergisi'ne verdiği demeçte "q" harfinin ve gerilla kelimesinin kullanılmasının bir cezaya gerekçe olmasının ve ilgili gerekçeli kararda cezanın bu noktalara dayandırılmasını çelişkili

bulduğunu çünkü bazı yargıçların bu konuları cezalandırmayı gereksiz bulduğunu belirtti. Gerilla kelimesinin olağan bir biçimde kullanımda olduğunu ve cezalandırılmasını gülünç bulduğunu belirtti. Terörle Mücadele Kanunu (TMK) revize edilip, 7. madde dahil olmak üzere önemli değişiklikler yapıldığını belirten Webb, bu yasaya göre 2008’de 273 ceza verilirken, 2009’da hüküm sayısının 6000’i geçtiğini, 2010 yılında 2263 olduğunu ve bunun müthiş bir artış olduğunu ifade etti ve sözlerine şu şekilde devam etti: “2009 yılında Adalet Bakanlığı verilen cezaları ayırtırmaya başladı. Propagandadan verilen ceza yalnızca 2009 yılında 6196 oldu. Bu yasa düşünce özgürlüğünü tehdit eden tek düzenleme değil: Ceza Yasası’nda da ifade özgürlüğünü içeren maddeler var. Özellikle örgüt adına suç işlemek sıkça işletildi. Sıradan protesto olaylarında dahi “örgüt üyeliği” ölçütü sıkça işletildi. Şiddet içermeyen protestolarda bile yedi yıl ceza verildiğini gördük. Bu davalarda yargılanan sıradan insanların durumu çok duyulmadı, kamuoyuna mal olmadı. Bunun yanında, yeni internet filtreleme sistemi ciddi bir tehlike olarak ortada duruyor. Bir potansiyel tehlike olarak ifade özgürlüğü konusunda bizi endişelendiriyor. Bu çok güzel geçeceğine inandığım günde tüm katılımcılara başarılar dilerim.”

Mahmut Konuk tarafından okunan mesajında Noam Chomsky, devletin sistemli baskı ve suistimallerini açığa çıkarma ve son verme mücadelesini yakından izlediği İsmail Beşikçi’nin vermekte olduğu onuru mücadeleden dolayı bir kez daha hapse mahkûm olması haberini bir şok etkisiyle aldığını ifade etti: “Son yıllarda yaptıkları insan ruhunun gerçek bir zaferi, insan hakları ve saygınlığına önem veren herkes için bir esin kaynağıdır. Olağanüstü çalışmaları ve dikkate değer saygınlığının, onun büyük bir cesaretle karşıladığı acımasız ve utanç verici cezayı biraz olsun hafifleteceğini umuyorum. Bugün onun onuruna bir araya gelenler arasında olmak, çok ender yaşanabilecek bir ayrıcalıktır.”

Daha sonra video mesajlarla iletilen destek mesajlarına geçildi. Uluslararası PEN Genel Sekreteri Eugene Shoulgin İsmail Beşikçi’yi 15 yıldır tanıdığını, Kürt gerçekliğini yazdığı için 100 yılı aşan bir cezaya çarptırılmış olan yazarın yeniden hapis tehlikesi ile karşı karşıya kalmasının kabul edilemez bir durum olduğunu belirterek kendisini saygıyla desteklediğini ifade etti.

Bir sonraki video mesajda Hans Lukas Kieser bu özel günde yüreğinin salondakilerle olduğunu belirterek Cezayir Savaşı konusunda Jean Paul Sartre’ın tutumu ile İsmail Beşikçi’nin Kürt meselesi konusundaki tavrı arasındaki paralelliklere işaret etti. Dönemin Fransız İçişleri Bakanı’nın Sartre’in cezaevine konulmasını istediğinde De Gaulle’ün bu talebi reddetmesi örneğinin, yıllar yılı cesaretle düşüncelerini savunan İsmail Beşikçi örneğinde de anımsanması, onun Türkiye’nin vicdanı olduğunun unutulmaması gerektiğini ifade etti.

Moderatörlüğü Sibel Özbudun tarafından yapılan “İsmail Beşikçi Olayı: İfade Özgürlüğünde Geri mi Dönüyoruz?” konulu ilk panelin konuşmacıları Censorship Index isimli sansür konusunda uzman bir bilgi merkezinin editörü olan Emily Butselaar, Avukat Levent Kanat ve Ankara SBF’den Barış Ünlü oldu. Sibel Özbudun hazırladığı açış konuşması yerine bir önceki gün Mehmet Boğatekin’den gelen ve inandığı gerçekliği savunan İsmail Beşikçi’nin nasıl

kendisinin ve mahkum arkadaşlarının günlerini ışıttığını ve destek duygularını ifade eden mektubunu okudu. Özbudun daha sonra Boğatekin'in çizdiği karakalem portre karikatürünü Beşikçi'ye verdi.

Sibel Özbudun, Türkiye'de düşünce özgürlüğü sorununun bir çocuk oyununu andıran bir nitelik aldığını, tıpkı "sana bir sivrisinek masalı anlatayım mı" fıkrasında olduğu gibi, sivrisinek fıkrasının habire tekrar edilip durduğunu, baskıcı yasaların birbiri ardına yenilenip durduğunu ama sistemin mantığının değişmediğini ve bütün yurttaşları suçlu olarak gören mantığın en somut kanıtının İsmail Beşikçi'nin yeniden hapse gitme olasılığı ile yine karşımızda olduğunu ifade etti. Gerekirse İsmail Beşikçi'nin onurluca bu cezayı da çekebileceğini ancak bu kez onu vermemek için burada olunduğunu vurguladı.

İlk sözü alan Avukat Levent Kanat şu saptamaları yaptı: "Bu oturumun başlığını sıkıntılı olduğunu düşünüyorum. İfade özgürlüğünde Türkiye her zaman sorunluymuştu. 141., 142. ve 163. maddeler gibi ifade özgürlüğü engelleyen düzenlemelere dayalı mahkeme kararı ve uygulamalar hep etkili oldu. 1991 yılında bu maddeler yürürlükten kaldırıldığında, bu durum önemli bir değişim gibi sunulmuştu. Ancak hemen sonra yapılan uygulamalarla umutlar boşa çıktı. Bölücülük meselesi Terörle Mücadele Yasası'nın (TMY) 8. maddesine taşınarak, bu bağlamdaki baskıcı uygulamalar sürdürüldü. Değişiklik adına sonradan yapılan yasalar uygulanmaya başlandığında, çok daha ağır bir durumla karşı karşıya kaldığımızı gördük. Bu maddelere tepkiler geldi. Avrupa mahkemeleri sıkça düşünce özgürlüğü ihlali yapıldığı kararı verdiler. Daha sonra TMY kaldırıldı ama hemen arkasından 7/2. madde devreye girdi. Halen en çok uygulanan madde bu. Bu sürecin detaylarına baktığımızda, ifade özgürlüğü konusunda hiçbir ilerleme sağlanmadığının altını çizmek isterim. İsmail Beşikçi'nin tüm davaları yazdıklarına, yaptığı konuşmalara ilişkindir. İlk kez 1971'de tutuklandığı 72 yıllık yaşamının 17 yıl 18 günü hapisanelerde geçmiştir. Tanınmış Fransız hukukçu Jack Verges siyasal davaları kopuş ya da uyum davaları olarak iki grupta değerlendirmektedir. Eğer verili sistem ve yapıya yönelik bir red söz konusuysa bunları kopuş davaları olarak tanımlamaktadır. Bu bağlamda Sokrates'in savunmasını tarihin en önemli kopuş davası olarak nitelendirmektedir Verges. İsmail Beşikçi'nin davaları da bu bağlamda kopuş davaları olarak nitelenebilir. 1970-1980lerde düşüncelerinden dolayı ceza alanların bir bölümü yurtdışına çıkıyordu. İsmail Beşikçi bunu tercih etmedi. Beşikçi bunun yanısıra verilen para cezalarını da ödemeyi reddetti. Düşünce özgürlüğü mücadelesinde önemli bir tavır olarak, bunları ödemedi. Ayrıca yaptığı savunmalarda hiçbir zaman otosansür de uygulamadı. İsmail Beşikçi, kimilerinin yaptığı gibi yanlış anlaşıldığını ifade ederek cezadan kaçınmak gibi tutumların aksine, savunmasını, fikirlerini berraklaştıracak detayları çekinmeden mahkemelerde tekrarladı. Bunlara ek olarak kendisine verilmek istenen düşünce özgürlüğü bağlamı ödülleri kabul etmedi. Bu konularda ödül almak yerine, dünyanın her yanında ifade özgürlüğü için gösterilecek çaba ve mücadele talep etti. Türk hukuk sisteminde son derece sık kullanılan bir bilirkişilik sistemi vardı. Soruşturulan kitaplar hakkında genellikle hukuk alanında faaliyet gösteren profesör ve doçentlerden, metnin içeriğinde suç olup olmadığına ilişkin bir rapor isteniyordu. İsmail Beşikçi ısrarlı bir biçimde bu türden raporlar yazmanın bilim insanı

tavriyla çeliştiğine vurgu yaptı. Bunlara yakışanın bu talepleri geri çevirmek olduğunu belirtti. Bilirkişilik uygulaması Beşikçi'nin bu kararlı tutumu ve çabalarıyla sonlandırıldı ve bugün artık uygulanmıyor. Öte yandan İsmail Beşikçi'nin kitapları hala yasak. TMY 8. madde kalktığında kendisinin kitapları için önceden konulmuş yasakları kaldırtmak için başvurduk, ama ilgili mahkemeler kendi hukuk usullerini çiğneyerek toplatma kararlarını kaldırmadılar. Sonuç olarak, İsmail Beşikçi Türkiye'de ifade özgürlüğü mücadelesinin en önemli figürlerinden biridir. Verges'nin kavramsallaştırmasına başvurursak, İsmail Beşikçi'de resmi ideolojiyi yenme isteği sürekli ve berraktır.”

İletişim Yayınları'nca yayınlanan İsmail Beşikçi'ye saygı kitabı editörü Barış Ünlü “İsmail Beşikçi ve Akademik Özgürlükler” başlığı altında topladığı konuşmasına Türkiye de hiçbir zaman akademik özgürlük olmadığını ifade ederek başladı ve sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Göreceli gelişmeler olsa da, akademik özgürlüğü sınırlandıran uygulamalar daha sofistike yollardan devam ediyor. Cumhuriyet elitleri, Mesut Yeğen örneğinde olduğu gibi, üstü kapalı bir baskıyı yeniden üretmekten çekinmemektedirler. Mesut Yeğen'in karşı karşıya kaldığı duruma ilişkin yazdığı yazılar Radikalde yayınlanmadı. Cumhuriyet elitlerinin çizgisini sürdüren bir baskı yanında, çevre üniversitelerde daha eski usül baskılar da uygulanıyor. İsmail Beşikçi'nin ilk yargılanma sürecinde Erzurum Atatürk Üniversitesi'nden öğretim üyeleri çeşitli şekillerde ihbarcılık yaptılar. Türk-İslamcı akademisyenlerin onun yargılanma sürecinde yaptıkları ortada ve biliniyor. Ancak bir başka tür saldırıdan yeterince bahsedilmedi. İsmail Beşikçi'ye akademide yapılan informel bir sükut saldırısı üzerinde yeterince durulmadı. Resmin bu yanı kol kırılıp yen içinde kalır mantığıyla konuşulmuyor. Oysa kendisini solcu gören akademisyenlerin İsmail Beşikçi konusundaki tavrı en az diğerleri kadar zararlı oldu. Örneğin 1970'li yıllarda yapılan bir TSBD konferansında İsmail Beşikçi'nin bildiri sakıncalı bulundu. Kendisine ‘daha çok gençsin, darbe yememe bak, bu konulardan uzak dur bunu bir müdahale değil de bir uyarı gibi al’ denilerek engellenmek istendi. 1974 affından sonra SBF'ye doğrudan alınması gerekirken sınava alındı ve yetersiz bulunarak üniversiteden uzaklaştırıldı. Bu dönemde İsmail Beşikçi'ye neden sürekli olarak Kürtlerden ve Kürdistan'dan bahsettiği, bu konuları çalıştığı, kendisi ile emperyalistlerin faaliyetleri arasında paralellikler kurularak soruldu durdu. Bundan temel olarak sorumlu olan Kemalist ilk halkaydı. Ancak, bunun hemen dışında yer alan ve bu süreçte sessiz kalan ikinci halka da çok önemli. Bunlar İsmail Beşikçi'nin emperyalizmin etkisinde kaldığını söyleseler, bu gibi bir söylemle onu dışlasalar da, asıl kaygıları İsmail Beşikçi'nin görev yaptığı bir üniversitede konforlu bir sosyalistlik yapılamayacağını bilmekteydiler. Çünkü ortada ciddi bir mukayese unsuru olacaktı. Güney Afrika'da Steve Biko sınıf analizinin ırk meselesini örten bir biçimde öne çıkarılmasını püriten ve dogmatik bulur. Bahsi geçen dogmatizm ile ikinci halkanın söylemi arasında pek çok benzerlikler mevcut. Sartre Fransızlara Fanon okumalarını, onun satırlarından doğacak utanmanın onlara iyi geleceğini ifade etmiştir. Bu tip analizler artık Türkiye'de de yapılmalıdır. Bugün İsmail Beşikçi konusunda üçüncü halka olarak niteleyebileceğimiz ve sükut suikastını yeniden üreten asistanlar var. Bunlar hem sükut suikasti geleneğini aktaran ustalarından, hem de cahilliklerinden dolayı İsmail Beşikçi'yi yok saymaya devam ediyorlar. İsmail Beşikçi'nin karşı karşıya kaldığı durumdan “ilerici-solcu”

akademisyenler de pay sahibidir ve bu durum konuşulmalı, gün ışığına çıkarılmalıdır. İsmail Beşikçi iki okulun; hem SBF'nin, hem de cezaevinin eğitiminden geçti. Uzun yıllar boyunca sıradan Kürt mahkumlarla ve gerillalarla hapiste yattı, bu okul onun gelişmesinde son derece etkili oldu.”

Index on Censorship editörü Emily Butselaar, dayanışma duygularını ifade ederek başladığı konuşmasını, Avrupa Birliği adaylığı sürecinde olan bir ülkenin bir aydını gerilla kelimesi kullandığı için mahkum etmesinin inanılmaz ve utanç verici bulduğunu ifade ederek sürdürdü. Demokrasinin buna uygun bir yasal çerçeve, özgür kamusal alan ve akademik özgürlüğü gerektirdiğini ifade ederek Türkiye'nin sürekli olarak ifade özgürlüğü konusunda eleştirilir pozisyonda olmasının onun AB üyeliği için engel oluşturduğunu belirtti. Index on Censorship olarak tanınmış kişi ve kanaat önderlerinden Beşikçi örneğindeki gibi ifade özgürlüğü ihlallerinin önüne geçmek için destek topladıklarını ve bu bağlamda geçen yıl 50000 imza bir araya getirdiklerini belirtti ve konuşmasını Türkiye'de yürütülen kampanyanın özellikle etkili olmasını dileyerek bitirdi.

Yapılan bu konuşmalardan sonra uzun alkışlar eşliğinde kürsüye gelen İsmail Beşikçi, panel formatının bir parçası olarak düşünülen “tanık” pozisyonunda konu üzerine görüşlerini ifade etti. Yurtiçinden ve dışından gelenleri selamlayarak başladığı konuşmasını şu sözlerle sürdürdü:

“İfade özgürlüğü kavramı sansür ve oto sansür uygulamalarıyla yakından ilintilidir. İfade özgürlüğü-sansür-oto sansür içiçedir. Bu konuşmamda üzerinde duracağım iki konudan ilki olarak kişilerin kendi geleceğini belirleme hakkı ve ulusların kendi kaderini tayin hakkının ayrı şeyler olduğu konusu üzerinde duracağım. İlk olarak 1920lerde, daha sonra 2. Dünya Savaşı sonrasında emperyal tekeller Kürt halkının kaderini tayin eden tanrılar olmuştur. Kürt dili ve tarihi konusunda araştırmaların yoğunlaştığı bir dönemden geçiyoruz. Bu dönemde ‘biz özerklik istemiyoruz, bölücü değiliz’ demek, ‘enternasyonalistiz’ demek tarih bilinci taşımayan ifadelerdir. Çünkü bölmemeyim derken bölünen sensin. Bugün senin adın ulusal ve uluslar arası alanda sadece terör denilince geçiyor. Terörü yok edeceğiz derken senin adını ağızlarına alıyorlar, özgürlükle, hakla değil. Uluslararası güç odaklarının 1920lerde nasıl anti Kürt bir statüko ördükleri detaylı bir biçimde incelenmek durumunda. Örneği o dönemde SSCB'nin tutumunu incelemek bize çok önemli bilgiler sağlayacaktır.

Bugün nüfusu yarım milyonun altında AB ülkeleri mevcutken 40 milyon Kürdün adı, hakkı yok. Avrupa Konseyi 47 üyeli. Bunlar atasında nüfusu 30-40 bin civarında olan devletler var. Avrupa'ya bakıldığında, batı üniversitelerinin, bir bütün olarak yargı kurumunun, AIHM dahil, basının yoğun olarak eleştirilmesi gerekir.

1962-63 yıllarında Bitlis, Hakkari ve Van'da askerlik yaptım. Buralarda pek çok yıkıntı halinde kilise vardı. Ama bu kiliselerin cemaatinin nerede olduğu, neden bunların yıkıntı halinde olduğu sorulmuyordu ve bu tercih tarih bilinciyle ilgili bir meseledir. Bu yıkıntılarda değer arayan define avcılığı vardı ama çok önemli sorular sorulmuyordu. 1960'larda SBF'de pek çok

konuda eğitim görürken bana bu türden bir bilinç verecek eğitim almamıştım. Bu türden bir bilincim yoktu. Bu konularda bilinçlenme ancak 1980-90'larda başladı, örneğin Ermeni sorununun bilincine vardık. 1960'larda Kürtler, Ermeniler hakkında eğitim programlarında hiçbir şey yer almıyordu, öğretilmiyordu.

1920lerde konulan anti-Kürt statükoyu sorgulamayan Kürtleri eleştiriyorum. 2. Dünya savaşı öncesi ve sonrasında pek çok yeni devlet doğdu. Kürdistan'da bu dönemde de hiçbir şey değişmedi. Uluslararası camia Kürtlerin çığığın duymadı. AB ülkelerinin çoğu hiçbir bedel ödmeden devlet oldular. Haritaya baktığımızda bulmakta zorlanacağımız coğrafyalar devlet olurken, Kürtler nasıl batıda yalnızca terör bağlamında değerlendirilebilir. Bu çifte standardın eleştirilmesi gerekir.

1990lardan bu yana emperyalizmin kapsamlı olarak müdahale ettiği, devlet yıkıp, devlet kurduğu onca durum ve deneyim varken Kürtler yok sayıldı, yok sayılıyor. Sadece 1988'de Kürtler 200.000'in üzerinde kayıp vermiştir. Örneğin Saddam'ın zehirli gazları. Bugün Kürtlerin ciddi bir statüleri mevcut değildir.

Bugün Başbakan Erdoğan KKTC için ne istiyor, kanımca bağımsızlık istiyor. Filistin için ne istiyor, bağımsızlık istiyor. Neden Kürtler için de bu istenmiyor? Bunu da konuşmak gerekir.”

İkinci panelin konusu “İfade Özgürlüğü, Yargı ve Hukuk,” yöneticisi İHD Genel Başkanı Öztürk Türkdoğan'dı. Öztürk Türkdoğan Türkiye'de ifade özgürlüğünün sürekli olarak siyasal sistem ve yönetim modelinin sınırlarına çarptığını, baskı ve sınırların aslında sistemle bağlantılı olduğunu ifade etti ve sözlerine şu sözlerle devam etti: “Devletin Türk etnisitesine dayanan bir modeli var, teşkilat yapısı buna uygun olarak inşa edilmiş. Örneğin Anayasa'nın 90. maddesinde, uluslararası sözleşmelerin çelişki olması durumunda yasa üzerinde olduğu hükmü olmasına rağmen bu hüküm uygulanmıyor. Çünkü karar verici resmi ideolojiyi uygulamakla kendini yükümlü sayıyor. Temel bir zihniyet problemi var ve bu durum eldeki Anayasa ile aşılamaz. Yeni ve demokratik bir anayasa gereklidir. 2004 öncesinde DGM'ler vardı, şimdi özel görevli mahkemeler var. Bunlar engisizyonun kılıcı gibi. Halen TMY'ndan ceza alan 14 bin kişi var ve bu oran dünyanın en yükseği. Kürt meselesi yanında dinsel azınlıklar da bu bağlamda bir sıkıntı konusu.”

Türkdoğan “Article 19” örgütü hakkında kısa bilgi verdikten sonra, kuruluşun Hukuk ve Uygulamalar Direktörü olan Barbara Bukovska'ya söz verdi: “Toplantıya katıldığımdan dolayı son derece mutluyum. İfade özgürlüğünün yılmaz savunucusu İsmail Beşikçi adına düzenlenen bu toplantıya katılmaktan onur duyuyorum. Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimi'ne de işbirliği olanağımızı artırmak umuduyla teşekkür ediyorum. Farklı bölgelerdeki ofislerimizle faaliyetlerimizi sürdürmekteyiz. Ne yazık ki Türkiye'de ofisimiz yok ama gerekli olduğunda dava-dosya üzerinden çalışmalarımızı yürütüyoruz. Avukat ve aktivistlerle çalışarak destek veriyoruz. Köken olarak Çek Cumhuriyetindenim. Bugün ifade özgürlüğü konusunda temel ilkelerin altını çizmek istiyorum. Ayrıca TMY 8. maddesinin uygulanışı üzerine bir şeyler

söyleyeceğim. İfade özgürlüğü basit talepler ya da siyasi mücadele bağlamına indirgenemez. Bunlar, temel, tartışılmaz ve uluslararası mücadele ile desteklenmesi gereken uygarlık yapı taşlarıdır. Bu ilkeler ancak çok sınırlı ve kısa dönemlerde askıya alınabilir. Bu koşullar da net olarak tarif edilmiştir. Çeşitli insan hakları bildirgeleri, bu hakkın en önemli ve kesinlikle en etkin biçimde savunulması gereken hak olduğunu belirtir. Elimdeki bilgilere göre geçen yıl Türkiye’den 2000’in üzerinde dava Avrupa mahkemeleri önüne gelmiştir. Bunlardan önemli bölümü, ayrılıkçılık, terörü destekleme ve benzeri konulardadır. Bunların Kopenhag Kriterleri dikkate alınarak azınlıkların haklarının korunması yolunda işletilmesi gerekmektedir. Ceza Yasası ve TMY’nın evrensel hak ve özgürlüklere aykırı yanları mevcuttur. Article 19 uluslararası evrensel kriterlerin uygulanmasını kişisel ve kurumsal düzeylerde kollamaktadır. Yasa metinlerindeki belirsiz ve temel hakların yönetimce kötüye kullanılmaya uygun madde maddelerini dikkatle izlemekteyiz. Bu yasaların uygulanmasını da ayrıca izlemekteyiz. İnternet üzerindeki engelleme ve kontrol ile basın ve entelektüeller üzerindeki baskıyı yakından izliyoruz. Durum 1990’lardan daha iyi bir görünüm sunsa da, ciddi bir gerileme görülmektedir. Niyet ve tavır değişikliği içermeyen yasa değişiklikleri yerine gerçek yasal ilerlemeler gerekmektedir. Uluslararası bir kurum olarak ve uluslararası sivil toplumun parçası olarak, ilerici yasal değişikliklerin gerekliliğinin altını çizerek sözlerimi bitirmek isterim.”

Daha sonra söz alan Avukat Şiar Rışvanoğlu Ankara Düşünceye Özgürlük “Gerillaları”na teşekkür ederek sözlerine başladı ve şöyle devam etti: “Ankara Düşünceye Özgürlük Girişimine ‘gerilla’ kelimesini kullanarak teşekkür etme fikrini bana aslında İsmail Beşikçi için bir duruşmada ‘fikir gerillası’ diyen bir savcı verdi. Fikir gerillası hocamız bir buzkıran gibi yol açmaya devam ediyor. Bokovska’nın az önce yerinde söylediği gibi normal-sıradan mahkeme uygulama örneklerinde sayısız ifade özgürlüğü ihlali örneği var. Barış Ünlü sol sosyalist kesimin sessizliğinden örnekler verdi. Birkaç gün önce Hrant Dink ifade ödülü Ahmet Altan gibi anti-komünist, anti-Kürt birine veriliyorsa bu sefalet demektir. Bu meseleyi kavramsallaştırmak gerekirse, bir üstyapı kurumu olarak hukuk Türkiye’de bir tetikçilik mekanizması olmuştur. İfade özgürlüğü ile ilgili binlerce on binlerce örnek olay var. KCK Davası, 19 Aralık Davası, Uğur Kaymaz Davası, Hrant Dink Davası burjuvazinin sefaletini gösteriyor. Durum bunla da sınırlı değil, kadın cinayetleri, HES’lerle ilgili davalar çok vahim. HSYK’nın yeni aldığı tecavüzcü ile kadını evlenmeye özendiren karara ne demeli. Marx’ın bir dizi polemiginde doruğuna çıkardığı burjuva hukuku polemliğini geliştirip artık uygulamaya sokmalıyız.

Daha dün katıldığım bir duruşmada Kürt gençler, 1 Mayıs törenine katılmak, tutuklamalar durdurulsun kampanyası gibi konular üzerinden telefon konuşması yaptıkları için, örgüt üyeliği suçlaması ile yargılanıyorlar. İki kişinin fotoğrafı üzerinden siyasi senaryo yazılıp açılan davalar var. İsmail Beşikçi’nin yerinde vurgusunda söylediği gibi, Kürtler konusunda defansif duruş değiştirilmeli. Burjuvazinin bütün oyunlarını olabildiğince teşhir etmek gerekiyor. Bugünlerde Kürt meselesi eksenli cezaların daha yoğun olduğu görülüyor. Başta Kürtler olmak üzere ülkemizde kalan tüm azınlıkların haklarını samimi olarak savunmazsak, bu sorunlar bir kangren gibi etki göstermeye devam eder. Hukuk ve yargı bu konuda çok önemli. Bob Marley’in arkadaşı

şair Peter Tosh, bir şiirinde herkes cennete gitmek istiyor ama kimse ölmek istemiyor der, hoca ölmeyi de göze almıştır.”

301. madde ile mücadele eden Temel Demirer, John Osborne’un dizeleriyle, yanlış insanların öldüğü, yargılandığı bir ülkede yaşadığımızı ifade ederek sözlerini şu şekilde sürdürdü: “Türkiye’de bir burjuva hukuku en basit yanıyla bile yok. Bir Kürt yurtseveri, bir HES eylemcisi, bir entelektüel olarak bu mahkemelerin karşısına çıkmayı kim ister. İsmail Beşikçi bize ifade özgürlüğü olmayan bir ülkede ifade özgürlüğünün ne olduğunu anlatır. Bu ülkede ifade özgürlüğünden kim nasıl bahsedebilir ki, anlaşılır değil. 141-142’den, TMY’ndan, 301. maddeden yargılandım. Tırnak içinde değişikliklere rağmen aslında değişen bir şey olmadığını gösterdi bu durum. Pınar Sağ yüreğinden gelen sesi türkü ile haykırdığı için 10 ay cezaya mahkûm oldu. Daha piyasaya çıkmadan kitaplar toplatılır bu ülkede. Bir ülkede özel görevli mahkemeler varsa, bu aynı yerde engizisyonun varlığının da işaretidir. Şimdilerde özel mahkemelerde kimliği bilinmeyen tanıklar var. Engizisyonunda da bir rahibin kişinin karnında cin olduğunu söylemesinde olduğu gibi, bu X tanıkların ifadesi mahkûmiyete yetiyor. Biz İstiklal Mahkemelerinden bu yana özel mahkemelerle karşı karşıyayız. Bu ülkede Carl Schmit’in kavramsallaştırmasıyla söylersek, olağanüstü durum olağanlaşmıştır. Duvara uyuşturucuya hayır yazan iki gençten biri hapis cezası aldı, diğeri beraat etti. Daha geçen hafta anadili olan Kürtçe ile savunma yapanlar dövüldü. Bu ülkede bir diktatörlük vardır, bir sınıfın diktatörlüğü vardır. Açlık grevinde ölen oğlunuzun fotoğrafını taşıdığında beş yıl ceza alan anneler var bu ülkede. Dönemin adalet bakanı benim hakkımda, ‘devletime katil dedirtmem’ demişti. Bu adalet bakanı bana borçludur. Kürt köylerini yakan, Ermeni vatandaşını öldüren, devrimcilerini hapiste yakan devlet katildir. Hrant’ın katili belli. Üç maymunu oynuyorlar. Devrimci Karargâh davası en büyük şarlatanlıklardan biridir. Bu dava iddianamesinde beni de örgütün liderlerinden biri olarak gösterdiler. Burada en acı olan Hanefi Avcı gibi biriyle adımın aynı yerde yer almasıdır. Ben İsmail Beşikçi’den mahkemede dik durmayı öğrendim. Ben burjuvaziye adaletsizliğinden dolayı teşekkür ederim. Alacak biriktiriyoruz. Gelecek günleri bu güzel miras üzerinden kuracağız.”

Diyarbakır’dan geldiği için programa geç katılan Abdullah Demirbaş öğleden sonraki konuşmalardan ilkinin yaptı: “Diyarbakır sıcak, ama politik olarak daha da sıcak Diyarbakır’da Türkiye’de Kürdistan Konferansı yapılıyor. Politik sürece katkısı olmasını istediğimiz bir aşamadayız. Ben bütün Kürtler gibi varlığımla dilim üzerinden tanıştım. 1972’de ilkokula başladığımda Türkçe bilmiyordum. İlk gün sınıfta Fatma öğretmen Türkçe bilmediğim için beni kulaklarımdan havaya kaldırdı, bunu hiç unutmadım. 2002’de Eğitim-Sen’de dil haklarımı talep ettim atıldım. Bu kez Fatma öğretmenin yerini Anayol hükümeti almıştı. 2007’de Erdoğan isimli bir Fatma öğretmen beni anadil hakkını savunduğum için görevimden etti. 2007 yılında İçişleri Bakanlığı müfettişlerine ‘ben resmi ideolojinin berhava edilmesine karar verdim, yine karşınıza geleceğim’ dedim ve bir belediye başkanı olarak yine karşılıklarına çıktım. Yüzde 56 oyla seçilmişim ama görevden alınmamda bir sakınca görmediler. Üstelik 2,5 yıl gibi uzun bir süre seçim yapmak yerine vali yardımcısı ile belediyemi yönettiler. 2009 yılında yine seçildim daha yüksek bir oranda oyla, bu kez KCK davası altında silahlı örgüt kurma ve yönetme iddiasıyla

tutuklandım. O meşhur fotoğrafın çekildiği gün hepimizin yanında birer polis vardı ve benim yanımda duran, kelepçe ile bağlı olduğum polis memuru öğrencimdi. Bir başka öğrencim beni savunan avukatlar arasındaydı. Hapisteyken hastaneye kaldırıldım, hastanede yatarken gazetede bir haber okudum. Diyarbakır’da bir işadamı bir genç kızı altı ay alıkoyup tecavüz etmişti. Bu kişiye 10 yıl verilmişken ve 10 bin TL kefaletle serbest bırakılması söz konusuysen, ben uzun aylardan sonra serbest bırakılacaktım. Tutuklanma nedenim siyaset yapmamın engellenmesiydi. Annelerin ölüm acısı tatmaması için verdiğim bir demeçten dolayı yargılandım. 16 yaşındaki oğlum Baran işte senin demokrasinin bu diyerek başka bir yöntemi seçti. Başbakan bize aranızda mesafe koyun diyor, ben evladıyla arama mesafe nasıl koyayım. Başbakan başörtüsü için yurtdışına giden kızıyla arasına mesafe koydu mu?

Asker korucu, polis ölen bütün insanların acısını içimde hissediyorum. Bir oğlum yakında askere gitmek durumunda olacak. Bu acıları düşünmek gerekli. İnanıyorum ki, bir gün bu gibi konuları bu salonlarda konuşmayacağız. Yarın daha geç olmadan, bedeller ödenmeden insanlar özgür olmalıdır. Altı üniversiteden benim için verilen sağlık raporuna rağmen tedavim için yurtdışına gönderilmiyorum. Kaçma olasılığı neden olarak gösteriliyor. Ben neden kaçayım. Yarın bir emboli ile ölürsem bu kararı verenler sevinecek mi? Bilmiyorlar ki kendilerini yok ediyorlar. Bugün 3000 KCK tutuklusunu haksız yere yargılanıyor. Yüreğimizin acısını güzel günlere ulaşmak için birleştirmemiz gerekiyor.”

Öğle arasından sonra devam edilen toplantıda, yöneticiliğini Şanar Yurdatapan’ın yürüttüğü “İfade Özgürlüğü, Akademi, Kültür, Sanat ve Edebiyat” başlıklı oturumun ilk konuşmacısı IFEX yöneticisi Annie Game oldu. Şanar Yurdatapan başlangıç konuşmasında panel başlığında bahsi geçen etkinliklerin yapılabilmesi için gerekli enstrümanın dil olduğunu ifade ederek sözlerine başladı. Nazım Hikmet’in, Sabahattin Ali’nin çektiklerine, Yaşar Kemal’in, Orhan Pamuk’un söz ve demeçleri nedeniyle başlarına gelenlere değindi. İsmail Beşikçi’nin gerilla kelimesi kullanmasında yargılanmasında asıl sorunun gerilla demek değil, terörist dememek olduğunu belirtti ve sözlerine şu şekilde devam etti: “Buraya gelirken Düşünceye Özgürlük 2010 kitabına baktığımda vahim bir döküm ile karşılaştım; bir tiyatro sanatçısının sahnede söyledikleri, gösterimi engellenen Miğfer ödüllü çocuk oyunu, Laz Marks isimli oyun ve bir takım başka etkinliklerin engellenmesi gibi. Bu son derece tedirgin edici bir durumdur. Başka bir sorun yazı yazanın, görüş bildirenin, propaganda yoluyla yardım ve yataklıktan yargılanmasının uygun bulunması. Ceza Yasasının tek olması ve sadeleşmesi şeklinde açıklanan bu türden bir söylem içinde yürütülen değişikliklerin sonucu yeni baskıcı yasaların çıkması oldu. Ben her şeye rağmen umutluyum. Patrice Lumumba, eski Belçika sömürgesi Kongo’nun ilk başkanıydı. Başkan olduğunda ülkesinde 3-4 üniversite, 300-400 lise mezunu vardı. Memurların çoğu Belçikalıydı. Biz ne iyi ki Kongo’nun durumunda değiliz. Aydın sıfatını hak edenlerimiz var. Ve biz bunu, bu mücadeleyi başaracağız.”

Yurdatapan, IFEX hakkında bilgi verdikten sonra sözü Annie Game’e bıraktı. Annie Game (IFEX Genel Müdürü) sözlerine IFEX adına davet için teşekkür ederek başladı: “Yurdatapan beni çağırdığında onca uzman oradayken bana ne ihtiyaç var demiştim. Tabii ki bu önemli ve

sesimizi birleştiren toplantıya gelmeden edemedik. Bana 20 dakikalık konuşma yapmam gerektiği bildirildiğinde oğlumun beni 5 dakikadan fazla dinlemediğini düşündüm ve bunu akılda tutarak sözlerimi çok uzatmayacağım. İfade özgürlüğü bağlamında İsmail Beşikçi en önemli yaşayan örneklerden biri. Yaşamı boyunca yaptıkları hepimiz için yapılmış sayılır ve onun selameti/iyiliği için elimizden geleni yapmamız gerekir. Halen 95 üyemizden ikisi Türkiye’de aktif olarak görev yapmaktadır. IFEX dayanışma içinde görev yaparak ve küçük organizasyonlarını da işin içine katarak hedefine ulaşmak için elinden geleni yapıyor. Ayrıca Türkiye’deki ortaklarımızla işbirliği halinde bu ülkede tehlikeyle yüz yüze olanlara destek veriyoruz. Bir yargıcın dahi fikrini –onlar bu durumu kabul etmese de- değiştirmenin önemine inanıyoruz.

Değişik türlerde – sözle ve bedenen saldırı, sansür, oto sansür ve her türden sınırlama – tehditlere karşı hazır olmalıyız. Bu değişik düzeylerde tehditler etkin ve geleceğine sahip çıkan yurttaş oluşumunun önündeki en önemli engellerdir. Medya üzerindeki baskı, internet filtrelemesi gibi pek çok tehlike içinde en kötüsü, suç işleyenin yargı önüne çıkarılamaması, yaptığının yanına kalmasıdır. Pek çok gazeteci ölümüne, yalnızca Dink konusu yargı konusu olduktan sonra, verilen önem artmaya başlamıştır. Bu çok tehlikeli.

Paris UNESCO da gazetecinin korunması savunulması konulu bir toplantıdan geliyorum. Bu yıl Beyrut’tayken, gazetecilerin öldürülmesi konusunda durduk. İşlerini yaparken öldürülen gazetecilerin hatırlanması, suçluların adaletin önüne getirilmesi bizim için çok önemli. Son 10 yılda çeşitli ülkelerde 500’den fazla gazeteci öldürüldü, bunlardan 10’u dışında katiller bulunamadı. Bütün dünyanın ilgisini bu konuya çekmek için yardımcı olunuz. 23 Kasım’da kişisel dokunulmazlık hakkını öne çıkardığımız uluslararası dayanışma gününde bize destek verin. İsmail Beşikçi “q” harfi kullandığı için yargılanıyor. “Q” bizim alfabemizdeki harflerden biridir ve bu harfi yazarken daima onu anımsayacağım.”

Daha sonra söz alan Prof. Dr. Onur Hamzaoğlu akademik özgürlüklerin hiçbir korku hissetmeden araştırma yapmak, düşündüğünü söyleyebilmek ve öğretebilmek olduğunun altını çizerek sözlerine başladı ve şöyle devam etti: “Bu konuyu toplumsal sorumluluk çerçevesinde ele almamız gerekiyor. Konuya ilişkin birkaç saptama yapılması gerekli. İlki; ülkemizde akademisyenler toplumsal yaşantıdan kopuk, kendi iç dünyalarında küçücük hesaplarının kavgası içerisinde olduklarıdır. Bir başka konu konsolidasyon. Üniversitelerin hükümetlerle-iktidarla konsolidasyonu. Bu sürecin nihayetinde üniversite yönetimleri bir belde ve ilçe belediye başkanlıkları gibi oldu. İkinci bir konsolidasyon da üniversitenin unsurları ile üniversite yönetimleri arasında gerçekleşti. Söz konusu bağımlılık ortamında akademisyenler, kendi üniversitelerine ilişkin sorunlarını ele almakta zorlanırken, ancak başka üniversitelerdeki konulara müdahil olabiliyorlar.

Benim Kocaeli Üniversitesi’nde yaşadıklarımı örnek olarak vermek isterim. Hepimizin bildiği gibi İkinci Dünya Savaşı sonrasında hızla artan sanayileşme ve kentleşme beraberinde yeni halk sağlığı tehlike ve tehditlerini ortaya çıkardı. Bununla birlikte, sanayileşmenin hem

doğa ve hem de insan için zararı en aza indirgenebilir. Ancak bu durum patronun maliyetini yükseltmek olur. Günümüzde çevre ile ilgili yaşanmakta olan sorunların büyük çoğunluğunun altında bu maliyet sorunu ve tercihler yatmaktadır. Kocaeli ve çevresi, ülkemiz sanayi üretiminin yaklaşık yüzde 15'inin yapıldığı, Çorlu'dan sonra en sanayileşmiş bölgedir. Ben de orada yaşıyorum ve bir halk sağlığı uzmanı olarak üniversitede görev yapıyorum.. Bölgenin sorunlarıyla ilgilenmekle memurum. Yapmazsam işimi yapmamış olurum. Önce 2004 yılında ardından da 2005 yılında ikinci bir araştırma daha yaptık, kanserden ölümlerin dünya ve Türkiye'nin 2,5-3 kat üzerinde olduğunu. 2006 yılında TBMM Dilovası Komisyonu kuruldu ve konuya ilişkin 29 sorun ve çözüm önerisi Kasım 2006'da kamuoyuyla paylaşıldı. 2007 yılında Kansere Savaş Daire Başkanlığı ile birlikte 2000-2007 yıllarında Dilovası'nda gerçekleşen ölümlerin nedenlerini araştırdık. Her yüz ölümden 30'unun kanser nedeni olduğu ortaya çıktı. Bu bilgiler düzenli olarak yetkililerle paylaşılmasına rağmen yeterli önlemlerin alınmadığını gözlemlediğimiz için Kocaeli il genelinde hava kirliliğinin etkilerini araştırmak istedik. Sanayi üretiminin olmadığı Kandıra ile en yoğun olduğu Dilovası'nı karşılaştırmayı planladık. Gönüllülerin ana sütü ve bebek kaka örneklerine baktık. Bebekler daha doğmadan hava kirliliğinin onlar üzerinde bir etkisi olup olmadığını görmek istedik. Bu aşamada bölgede faaliyet gösteren üç demir çelik fabrikasına ek olarak İzmit-Alikahya'da dördüncü bir demir çelik fabrikası kurulmak istendiği bilgisi il genelinde paylaşılmaya başlandı. Bu aşamada benden bir gazete görüş istedi ve ana sütü ve bebek kakalarındaki bulgularımızı basınla paylaştık. Bundan sonra üniversitede benim şahsımda bilim insanının toplumsal sorumluluğu, akademik özgürlüğü üzerine yoğun baskı ve tehditler başladı.”

Prof. Dr. Mesut Yeğen sözlerine vaatkar bir sunuş yapamayacağını belirterek başladı: “Bir öğretim üyesi olarak ancak üniversite bağlamında konuşabilirim. Ama bu konuda da vaka sayısı hayli az. Vaka sayısının azlığı bir içe çekilme, çürüme ve sinikleşmenin sonucu. Hal böyleyse, bildiğim meseleler hakkında şunları söyleyebilirim. Kürt meselesi bağlamında elimizdeki örnekler, 1960'lara kadar bir negatif bir Kürt çalışmaları külliyatından bizi haberdar ediyor. ‘Kürtleri cahil, bölücü, din bağlamında cin soyundan gelenler olarak tanımlayan bu türden çalışmalara 1960'lara dek sıkça rastlanıyor. Bu kuşak negatif çalışmalarda üniversiteler etkili faktör olmadı. Etkili faktörler Diyanet İşleri Başkanlığı, Türk Tarih Kurumu, Halkevleri oldu. Üniversiteler bu dönemde negatif Kürdolojiye aman aman bir katkıda bulunmadı. 1960'lardan sonra Kürdoloji çalışmaları çeşitlenmeye başladı. Başka bir hikaye, eğilim başladı. 1960'lardan sonra Musa Anter gibi Kürt aydınları ve Yön çevresinden gelenler, Kürt meselesini esas olarak geri kalmışlık ve kalkınma üzerinden bir okumaya başladılar. Negatif çalışmaların geriye çekilip Kürt meselesi eksenli çalışmaların öne çıktığı ikinci dalganın zirvesi İsmail Beşikçi oldu. Orada da sonuç şu oldu: Üniversite ilk kez Kürt meselesiyle ilgilenmiş oldu ve fakat ilgilenen üniversite mensubu üniversiteden ihraç edildi. Altmışlar sonrası bu dönemin bir başka karakteristiği Kürt meselesinde yazan birtakım araştırmacının yabancı dilde başka, Türkçe metinlerinde başka yazmaları şeklinde ortaya çıktı. Yani ortada övünülecek bir miras yok.

12 Eylül ile birlikte negatif Kürtçülük eksenli bir yeni dalga araştırmacılar - Abdulhaluk Çay gibi - gündeme geldi. 1990’larda bir çatlama ve kırılma oldu. Bu durum akademisyenlerin doğrudan bir ürünü değildi. Kürt çalışmalarının yeniden canlanması, Kürtlerin mücadelesinden etkilendi. Üniversite ucundan kıyısından Kürt çalışmalarının içinde yer aldı. 2000’lere doğru üniversite çatısı altında bu konuda bir canlanma gözlemlendi. İçinden geçtiğimiz dönemde Kürt çocukları vb. konuların çalışıldığı aşırı bir sosyolojizm örnekleri hayli sık olarak karşımıza çıkıyor. Öte yandan, bildiğim kadarıyla 100 civarında akademisyen dünyanın çeşitli ülkelerinde Kürt meselesi üzerine çalışmakta. Önümüzdeki yıllarda, üniversiteler dışında, muhtemelen sivil inisiyatifler çatısı altında bu bağlamda bir canlanma olacağını düşünüyorum.

Peki bu neden böyle? Üniversitelerde son yıllarda konunun esasına dokunan çalışmalar yapan Tamer Akar, Özgür Sevgi Göral ve Nesrin Uçarlar gibi akademisyenler üniversiteden uzaklaştırıldılar. Negatif Kürt çalışmaları devam ediyor. Ülkenin 80 yılına mal olan, yüzde 15 nüfusunu doğrudan ilgilendiren bir meseleyi yok saymak üçüncü bir yol olarak beliriyor. Dördüncü yol, tarihe saplanıp kalmak, konunun tarihi derinliklerine dalmak, saplanıp kalmak şeklinde ortaya çıkıyor. Aşırı sosyolojizm şeklinde konunun görece zarar vermeyecek kısımları ile araştırma alanını sınırlandırmak ve yapıyormuş gibi yapmak, bu türden bir sinizm hali üniversitelerimizde hayli yaygın. Muhafız bilinen hocalarımızın kapitalizm, neo-liberalizm eleştirisinde olduğu gibi mala davara zarar vermeden ürettiği çalışmalar bir başka kulvara denk düşüyor, ki bundan bir şey çıkmaz. Üniversitelerde derebeylikler ve alt derebeylikler var. Bu iktidar ağları üzerinden üretilen yerel iktidar ve güç ilişkileri, yasa yönetmelik ötesinde bu sinizmin doğmasında ve yaşamasında etkili.”

Daha sonra kürsüye gelen Pınar sağ bu panelin tanığı olarak sözlerine Hazreti Ali’nin “bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum” bir sözünüyle başladı: “Bana bir harf öğretenin kırk yıl kölesi olurum yaklaşımının izinde, ben de İsmail Beşikçi’den öğrendiklerimden dolayı onun 400 yıl kölesi olurum. Ben düşüncelerimi savunduğum için, Dersimde bir etkinlikte faşizme karşı dik duran İbrahim Kaypakkaya’yı andığım için mahkûm oldum. Ben Aleviliğimle onur duyarım. Kürt kardeşimin hak mücadelesi de benim mücadelemdir. Ermeni halkının mücadelesi de benim mücadelemdir. Bu ülkede sanatçı açılımları yapılırken bizler TEKEL direnişçilerinin yanındaydık. Sanatçı tıpkı Yılmaz Güney örneğinde olduğu gibi, halkımın problemleri benim de problemlerimdir diyebilmelidir. Bunca zulüm ortasında, çocuklar hapse atılırken tabii ki halkımın yanında yer alacağım. Yargıtay’da süren davamın yanı sıra, yine İbrahim için söylenen bir türkü için yeni bir dava açılmış durumda. Ben de dünyayı tersine döndürmek için mücadele ediyorum ve buna sonsuz inancım var. Bana göre suçlu halklar değil, asıl bölücü olan devlettir. Arkadaşım Ferhat Tunç’la birlikte Malatya Ağır Ceza Mahkemesi’nden ceza aldık. Ey AKP nerede senin gücün o çocuklar tecavüze uğrarken, kadınlar öldürülürken nerede gücün? Benim derdim iktidara yaranmak değil. Anadolu coğrafyasının her yanında toplu mezarlar dolu. Benim sanatçı olarak rolüm türkümü söyledikten sonra bitmez. Benim görevim bu ülkede halkların kardeşliği için kim ayakta duruyorsa onu desteklemektir. Benim Kaypakkaya’yı övmek ne haddime, biz onu anmış, anısı önünde saygıyla eğilmiştik ve cezalandırıldık.”

Öğleden sonra yapılan ikinci oturumun konusu “İfade Özgürlüğü, Medya, Sosyal Medya,” yöneticisi Kerem Altıparmak’tı. Altıparmak özellikle filtreleme konusunda gündemde olan ve yasakçı özellikler gösteren gelişmelere değindikten sonra sözü Freedom House’da Türkiye basını raportörlüğü yapan Elisa B. Young’a verdi. Young ilk konuşmacı olarak yaptığı sunumda, basın özgürlüğünün Türkiye’de gerilemesi konusunda karşılaştırmalı rakamlar verdi. Kuruluşun medya özgürlüğünü nasıl onu çevreleyen ortam ve siyasal özgürlük üzerinden ölçtüğünü anlattı. Detaylı rakamlarla 2010 yılında dünya düzleminde basın özgürlüğünde alanında gözlenen gerilemeden bahsetti. 2010’da Türkiye için özellikle yasal alandaki uygunsuzluk ve uyumsuzluğa değindi. 215.216., 301., 318. ve TMY’ndan kaynaklanan ifade özgürlüğü engellerinden bahsetti. Ayrıca Türkiye’de gazetecilerin tehdit edilmesi, dövülmesi, ve buna rağmen bu saldırıların araştırılmaması ve bundan doğan oto-sansürün özellikle altını çizdi. Türkiye’yi Lübnan ve Gürcistan’la yasal, siyasal ekonomik alanlarda karşılaştırarak sürdürdüğü konuşmasında, Türkiye’de gelişkin bir medya olsa da, azınlık dillerinde yapılan yayınlar önündeki engeller ve daha özgür bir ortamın gerekliliğini temel problemler olarak ifade etti. Özellikle Erdoğan döneminde medya üzerindeki baskı, yazılan haberin doğruluk kaynaklarının eksikliği, soruşturmacı gazetecilik yapma alışkanlığında gerileme ve yargı yerine bağımsız bir medya denetleme konseyinin görev yapması gerekliliği, özellikle işaret ettiği konular oldu. Gazeteci profesyonelizmindeki, haberi propagandadan ayıracak deney ve öncelik eksikliğine ve internet filtreleme çabasının özgür haber akışı önünde engel olduğu konusundaki görüşlerini belirterek konuşmasını sonlandırdı.

Leyla Zana başta olmak üzere yaptığı röportajlardan dolayı NTV’deki işini kaybeden Banu Güven sempozyumda konuşulan konuların önemine değinerek başladığı konuşmasını şu sözlerle sürdürdü: “Sanki kapalı devre bir yayın yapıyoruz. Şu anda baktığımda yalnızca İMC kameralarını salonda görüyorum. Gazetelerden muhabir arkadaşlar burada olabilir ama basının ilgisi ne kadar tatmin edici, bilemiyorum. İsmail Beşikçi’nin adını ilk kez bir gazete haberinden hatırlıyorum. Hayatı kitap yazmakla ve hapiste geçti. Onun bir toplum bilimci olarak yazdıklarının bizimle buluşması istenmedi. Ben neden bir Siyaset Bilimi öğrencisi olarak onun çalışmalarını okuyamadım. Türkiye’de ifade meselesi İsmail Beşikçi örneği dikkate alınmadan konuşulamaz. Onu eskiden çalıştığım kanalda konuk edip, yeni kuşaklara tanıttığım için ayrı bir mutluluk duyuyorum. İsmail Beşikçi’yi terör esintisi ile savrulan ülkemizde programıma konuk etmek bir yandan iyi ve bunun olabildiğini gösteriyor, diğer yandan ana akım medyanın sınırlarına dokunmayı ve bunun üzerinde düşünmeyi gerektiriyor. Örneğin dağda birtakım söyleşiler yapılıyor. İyi bilinen birtakım isimler bu görüşmeler takibat gerektirmezken, aynı şeyi yapan daha az duyulmuş isimler, “tıfillar” yargılanıyor. İstisnalar var ama haber merkezleri biat etmeye hazır kadrolarla doluyor. Medya sahipleri korkutuluyor. RTÜK cezaları ve ima edilen bedeller sınırları çiziyor. 14 yıl çalışıp ayrıldığım kanal buna bir örnek. Bunu teknik bir gerekçeyle ve kişisel olmayan bir mağduriyet hikâyesi olarak anlatmıyorum. Çeşitli fren mekanizmaları var. Vedat Türkali’nin programında Öcalan’a selam söylemesi basında nesnel bir biçimde yansıtılsa da ipleri gerdi. Sonra çok önceden hazırladığım Zana söyleşisini yapamadım ve bu ipleri kopardı.

Çok satışlı gazeteciler akıllı uslu olmamı, olamadığım için bunların başıma geldiğini ifade ettiler. 5 Mayıs 2011’de Recep Tayyip Erdoğan’ın Osmaniye’de yaptığı konuşmada medyaya sağduyulu olma çağrısında bulundu ve bunları programa çağırarak birçok şeyin propagandasını yaptığımızın farkında mısınız dedi. Bu uyarı bazı gazetelerde ‘başbakan basın özgürlüğünü savundu’ başlığı altında çıkmıştı. Recep Tayyip Erdoğan’a göre sağduyulu değilseniz, medyada yer bulamıyorsunuz. 70 gazetecinin hapisteye olduğu bir ülkede, nasıl bir özgürlükten bahsedebiliriz.

Resmi ideolojinin varlığı evimizde, dolmuşlarda olduğu gibi, haber bültenlerinde, onun hazırlanış biçiminde de hissedilir. Bir 23 Nisan günü haber bültenini, bu haberle başlatmamak zordur, mesela. Medya iktidarın dilini üretiyor, servis edileni sorgulamadan sunuyor. Can alıcı konular eğer hükümet tarafından gündeme getirilmemişse medyada yer bulamıyor. Tıpkı İsmail Beşikçi’ye zamanında söylendiği gibi ‘bu işler sana mı kaldı, Kürtler sana müteşekkir’ gibi yorumlar aldım. Annem bile durumumdan endişelendiğini belirtti.

Ahmet Şık ve Nedim Şener cezaevinde 200. günlerini tamamladılar. Onlar için yarın bir destek yürüyüşü İstanbul’da yapılacak. Geçtiğimiz ay NTV’de yayınlanan İsmail Beşikçi mülakatında Beşikçi Hoca basının içerdeki meslektaşlarına gösterdiği desteği şüphe ile ve biraz da geç kalınmış olarak algıladığını belirtmişti.

Sözlerimi bitirirken, özellikle İsmail Beşikçi’nin iyimserliğinin ve ısrarlı gülümsemesinin önemini altını çizmek isterim.”

Kemal Göktaş “hala içerdeyim, basının içindeyim ve işim zor” diyerek başladığı konuşmasına şu sözlerle devam etti: “Basında bir vitrin süsü müyüz?” sorusunu kendimize soruyoruz. İsmail Beşikçi’nin benim kişisel yaşamımda önemli bir yeri var. Ortaokulda bir arkadaşım bir spor gazetesine sarılı bir kitap getirmişti, Türk ve Kürt etkisinin yoğun olarak hissedildiği Malatya’da yaşamaktayken. Bu kitap bana çok şey öğretti, Türkiye’de Kürt gerçekliğinden haberim oldu. Bir kez daha önünde saygıyla eğilmekten gurur duyduğumu belirtmek isterim.

Türkiye’de basın hiçbir zaman özgür bir gelişme göstermedi, bunu görmedik. Daha çok kapitalizmin gelişimine paralel olarak devlete bağlı yarı-resmi bir görüntü çizdi. Türkiye’nin temel meseleleri hemen hemen hiç ana akım medyada tartışılmadı. AKP ile basında köklü bir değişim başladı. Kapitalizm anlayışı ile doğru orantılı olarak, kendi medya algısını oturttu. Medya bu kez medyanın kriminalize edilmesi ile karşı karşıya kalıyor. Ahmet ve Nedim’in başına gelenler sahiden vahim. Özellikle Nedim, bir cinayetin peşinden giderken, mahkeme belgelerinde, devlet arşivlerinde olan belgelerle uğraştı, daha derin metinler değildi üzerinde çalıştıkları. Buna rağmen bu meslektaş gazeteciler derin devletin üyesi olmak suçlamasıyla hapisteler. Bu hukukun tamamen bittiğini gösteriyor. Devlet terörünün ne kadar dehşetengiz olabileceğini gösteriyor. Ahmet ve Nedim’in hapse girmesinden sonra, ciddi bir oto sansür

başladığını gözlüyorum. Başını belaya sokmamak adına gazeteciler bazı konuları görmemeye başladı.

Anadolu Ajansı (AA) bir haber geçti geçenlerde. AKP için yapılmış 200 bin TL üzerinde bir usulsüzlük iddiasına ilişkindi. Ben bu haberi Resmi Gazete'yi kaynak alarak yaptım. Aynı haberi yapan AA haberi, Anayasa Mahkemesi AKP'nin harcamalarını uygun buldu şeklinde bir başlıkla haberi yayınlamıştı. Gerçekleri çok doğrudan tahrif eden bir gazetecilik gündemde bu gün. Buna karşı dik durabilen bir gazete de yok. Önceki dönemde hiç değilse bir çeşitlilik vardı. Tekelci yapı olsa da bazı muhalif gazeteciler çalışabiliyordu. Muhalif yazar kalmadı, bırakın onu muhalif gazeteci kalmıyor. Bu bir hegemonya meselesi ve yanıt verilmesi gerekiyor. Kürt hareketinin muhalefeti bir Türkiye'den karşı bir el bulamayınca şiddet yükseliyor ve medyada karşı hegemonya artıyor. Gazetecilerin örgütlenmesi çok önemli. Karamsar bir tablo çizdim ama durum bu.”

Panel tanığı sıfatıyla İrfan Aktan kürsüye İsmail Beşikçi'ye sunduğu şükranla başladı: “Yüksekova'da geçirdiğim çocukluk yıllarımda, ilçeye indiğimiz nadir zamanlardan birinde askeri araçların uzaktan geldiğini gördük. Askeri araçlardan birinin üzerinde üç cenaze vardı ve izleyen araçlardaki askerler naralar atıyor, küfürler ediyordu. Ben o an gazeteci olmaya karar verdim. Yıllar sonra Ankara'ya öğrenci olarak gelmek üzere yola çıkarken babam İsmail Beşikçi'nin elini öpmemi tembihleyerek beni yolcu etti. Arayıp tarayıp onu buldum, zorla elini öptüm. Burada bulunma nedenim, başıma gelenler, hepsi ondandır.

Hakkari'de Express için yaptığım bir haberin parçası olarak iki PKK militanı ile görüştüğümde, bunlar mealen devlete güvenmediklerini, çözümün silahtan geçtiğini söylemişlerdi. Ben aslında haberin çok küçük bir parçası olan bu görüşmeyi yazdığım için yargılandım. Eğer aynı haberi bugünlerin çatışmalı ortamında yazsaydım, hoşlarına bile giderdi, yargılanmazdım. Benimkisi bir gazetecilik sorunu olmaktan çok bir ifade ve aktarma sorunu ve bu durum hepimiz için geçerli.

Türkiye küçükken de baskıcı büyünce de. Türkiye vatandaşlarına bir düdüklü tencere muamelesi yapıyor. Bazen hava dışarıya bırakılıyor, bazen birikiyor, sıkışıyor. Herkes makul çizgiyi aramalı. Herhangi bir sosyal patlama anında ne olacağı belli olmaz. Geçtiğimiz dönemde Ahmet Şık gibi bazı arkadaşlarımız hapse giderken, biz basından bazı arkadaşlarımızla selamı sabahı kaybettik.

Sokakta karşılaştığınız kişiye ne haber dersiniz, haber alıp verirsiniz. Bunu diyemezseniz, bunu diyemeyeceğiniz bir ortamda yaşamak durumunda kalırsanız bu çekilmez bir durum olur. İfade özgürlüğü meselesi sadece gazetecilerin değil hepimizin meselesidir.”

Bu oturumlardan sonra yapılan toplu değerlendirmeyi Sait Çetinoğlu yönlendirdi. Çetinoğlu açış konuşmasında İsmail Beşikçi'nin entelektüel iklimimize getirdiği taze havayı ve İsmail Beşikçi'nin nasıl ilklerin insanı olduğundan örnekler verip onun kimsenin dokunmaya cesaret edemediği tabuların üzerine giderek, resmi ideolojinin paradigmasını parçalayarak entelektüel

vicdanımızı temsil ettiğini ve biz bugün burada konuşabiliyorsak bunun bedelinin İsmail Beşikçi tarafından ödendiğini, hepimizin bu bakımdan Beşikçi'ye borçlu olduğumuzun altını çizdi. Rejimin niteliğine ve bu rejimin Soykırım failleri tarafından tesis edildiğine dikkat çekerek, 1915 Soykırımı ile Kürt meselesi arasındaki bağlantılara ve baskı rejiminin öncüllerini örnekledi. Sorunlarımızın çözümünün 1915'te düğümlendiğini –yani, Hırant'ın söylediği gibi: *Biz bu 'gavuru' dövdürmeyecektik!*-, bugün demokratikleşme sorunu, düşünce ve düşünceyi ifade sorunu ve Kürt Sorunu gibi can alıcı sorunlarımızın 1915 Soykırımına düğümlendiğini bunun da ilk kez İsmail Beşikçi tarafından dile getirilerek aralarındaki bağın gözler önüne serildiğini ifade etti. İlk sözü verdiği Akın Birdal değerlerimizi yaşarken, değerleri paylaşmanın önemine değindi. Yaşamımıza fedakarlıklar yaparak anlam katan İsmail Beşikçi gibi değerleri onlar hayattayken anmanın, onurlandırmanın önemini vurguladı. Bir ülkede bir şey gizlenmek isteniyorsa ifade özgürlüğü gizlendiğini ifade ederek, ödül almayı sevmeyen İsmail Beşikçi'ye verilen en güzel ödül ona yöneltilen alkışlar olduğunu belirtti.

Cezaevlerinde geçirdiği 21 yıl ile Türkiye'nin en uzun hapiste yatan siyasi hükümlüsü olan Nevin Berktaş, toplantının önemine vurgu yaptı. İsmail Beşikçi'yi duvarların ardına göndermemenin, içerdekileri özgürlüklerine kavuşturmanın, bu türden kalabalıkları bir araya toplamakla, dayanışma ve direnişle olacağını vurguladı.

İsmail Beşikçi vakfı Yönetim Kurulu üyesi ve Pêrî Yayınları sahibi Ahmet Önal, ülkede yayıncılığın önündeki tarihsel engellere değindi ve yayıncılığa yönelik resmi alerjinin tarihsel köklerini tartıştı. Çıkardığı 340 – ki bunların 125 çeşidi Kürtçedir - kitaptan, 24'ünün soruşturmaya uğradığını ve dava konusu edildiğini belirterek yayınevini uğradığı baskıların dökümünü sunarak başladığı konuşmasını şöyle sürdürdü: “Benim 24 kitapta yayınevi sahibi olarak hakkımda açılan 29 dava ve bu davaları takip ederken 423 duruşmaya bizzat iştirak ettim, 150 kadar duruşmaya ise zaman yetersizliği vesilesi ile yetişemedim. Onlara da girebilseydim, yaklaşık olarak 600 günüm mahkemelerde geçmiş olacaktı. Tüm bu ceza ve baskıların nedeni, düşünce ve ifade özgürlüğünü engelleyen temel tarihi olgunun, Türk devleti ve Türk ulus oluşumunun jenosit politikalar üzerinden şekillendirilmesi olduğunu vurgulamaktı.

Biz Kürt devrimcileri Kürt halkının çığlıklarını müzik diye dinlemişiz (ki Türkiye solu onu da yapamadı-), ama esas tarihsel haykırışını, çığlığını algılayamamışız, anlayamamışız.

İşte Mamosta İsmail Beşikçi'nin farklılığı tam da burada ortaya çıkıyor. O halkın çığına kulak vermekle yetinmemiş, analiz etmiş, tarihi olarak algılamaya ve yorumlamaya çalışmıştır. Ayrıca biz, Mamosta İsmail Beşikçi'nin bu analizleri bilimin ettiğine uygun olarak yazıp yayınlarken çok ağır baskılara maruz bırakıldığını biliyoruz. Ama o savunmalarını düşünce ve ifade özgürlüğü meşruiyetine dayandırıyor ve mahkemelerde de düşüncelerini alenice savunuyorken, biz kendisini 1970-1980-1990'larda yalnız bıraktık. İsmail Beşikçi benim/bizim için bir mumdur. O hiç karanlığa Küfür etmedi, ancak karanlıkta bir mum misali etrafını aydınlattı.

Düşünce özgürlüğü tüm baskılara rağmen kullanılarak kazanılacak bir şeydir. Bu topraklarda başta biz Kürtler için ve tüm bilim ve halkların varlığını ve özgürlüğünü ortaya koymak iddiasında olmak üzere ortada beliren herkesin bilim ettiğine bağlı kalmak isteyen her insan için, düşünce ve ifade özgürlük abidesi İsmail Beşikçi'yi iyi algılaması gerekir.” Konuşmasını “biraz da tarihe değil, önümüze bakmalıyız” diyerek; geçmişe değil geleceğe bakmayı öneren Önal, özellikle İsmail Beşikçi Vakfı'nın yaşatılması ve üniversiteye dönüştürülmesi konusunda duyarlılık ve destek istedi.

BDP Eşbaşkanı Gültan Kışanak öncülüğünü saygıyla andığı İsmail Beşikçi ile dayanışmak için geldiğini belirtti: “Gerçekle bağı olmayan bir ulus yaratma projesinin devamı olan bir durumla karşı karşıyayız. Devletlerden etik olması beklenmesi zor olsa da, TC'de akıl ve mantıkla çelişik bir durum var. Realist bir akıl ile de davranılmıyor. 20 milyonluk bir halkı asimile edeceğini düşünmek bir akılsızlık örneğidir. Bununla mücadele ediyoruz ve etmeye devam edeceğiz. Sonunda gerçek kazanacak. Bu arada yaşadığımız acı ve ödediğimiz bedeller bizi eksiltse de bunlar başımızı dik tutmamızın nedeni. İsmail Beşikçi çok ağır bedeller ödedi. O kadar hak hukukta bahsedilirken bunun biz Kürtlere dokunmaması hem acı hem de komik. Bu fasit daireyi, haksız yasalara karşı mücadele ederek kırabiliriz. Gecen 6 ay içinde gözaltına alınan BDP'li sayısı 3334. Artık çeteleyi tutamıyoruz.”

Toplantının kapanışında kapanış oturumu moderatörü Yücel Demirer, ifade özgürlüğü alanında mücadele yürütürken sürdürülen iyimser ve dayanışmacı tavrın öneminin altını çizdikten ve İsmail Beşikçi'nin fedakârlıklarına duyulan saygının en iyi biçimde onun mirası üzerinden yükseltilecek toplumsal ve akademik çalışmalarla mümkün olabileceğini belirttiikten sonra sözü kapanış konuşması için İsmail Beşikçi'ye bıraktı.

Sansür ve oto sansürün birbirini nasıl beslediğini açıkladıktan sonra sözü batı üniversitelerinin eleştirilmesi zorunluluğuna getiren İsmail Beşikçi sempozyumun kapanışını şu sözlerle yaptı.

“Bugün bilinçlere yerleştirildiği gibi sınırlı bir Kürdistan algısı ve bu algıyı doğuran uluslararası siyasal dengeler eleştirilmelidir. Bugün Irak Kürdistan'ı, İran Kürdistan'ı, Suriye Kürdistan'ı varken neden Kürtlerin bir Kürdistan'ının olmadığı sorulmalıdır.

PKK üsleri bugün Türkiye, yarın İran, ertesi gün ikisi tarafından bombalanıyor. Bu statüko nasıl doğmuş, Kürdistan nasıl bölünmüş, eleştirel bir gözle tartışılmalıdır. En kalıcı, en kapsamlı emperyalist politika bölmektir. Bölününce kurtulamıyorsunuz.

9 Kasım 2005'te Şemdinli'de, JİTEM eliyle operasyon yapan devlet suçüstü yakalandı. Avrupa Birliği (AB) buna tepkisiz kaldı. Bu sessizlik devlet terörüne verilen en büyük ödündür. Gerilla konusunda, BDP konusunda AB ciddi eleştiriler yaparken, devlet terörü konusunda aynı kurum sessizdir. Yalnızca AB düzeyinde değil, Avrupa basınının, üniversitesinin ve diğer kurumların devlet terörüne verdiği sınırsız destek eleştirilmelidir.

Bugün Almanya’da dört milyona yakın Kürt yaşıyor. Ancak bunların statüsü hayli karışıktır. Bunlar Türkiye’den gitmişlerse Türk, Irak’tan gitmişlerse Arap kabul ediliyorlar. Bu çelişkiyi doğuran, buna hayır demeyen mantığın üzerine gidilmelidir. 1920’lerden günümüze gelen süreç yeniden, eleştirel bir tutumla değerlendirilmelidir.

1995’te dönemin başbakanı Tansu Çiller ‘biz gereken tazminatı öder, yapacağımızı yaparız’ gibi bir mantıkla davranıyordu. 1990’lardan bugüne küçük değişiklikler olsa da, ifade özgürlüğü engellidir, düşünce hala suçtur. Buna rağmen Avrupa Türkiye’nin demokrasi yolunda hızlı adımlarla ilerlediği yanlışlamasını sürdürüyor.

İfade özgürlüğü ve akademik özgürlük birbirine bitişik kavramlardır. İfade özgürlüğünün olmadığı yerde akademik özgürlükten söz edilemez. Bilim sınırsız bir düşünce özgürlüğü içinde gerçekleşir. Bir profesör bir başka profesörün kitabını içinde suç olup olmadığını araştırmak için inceleyemez.”